

GÜNÜN EN GEC
SAATİNDE EN
SON HAVADİS-
LERLE ÇIKAR
HALKGAZETESİ

Sahibi ve Umum Neşriyat
Müdürü :
HASAN RASİM US
Basıldığı yer :
VAKIT MATBAASI
Ankara Caddesi VAKIT Yurdu

15
BİRİNCİ KANUN 1939
CUMA

Numara : 104 Sene : 1
Tel. 23872 - Posta kutusu 214

Finlandiyada 1939 yılının en büyük harbi başladı!

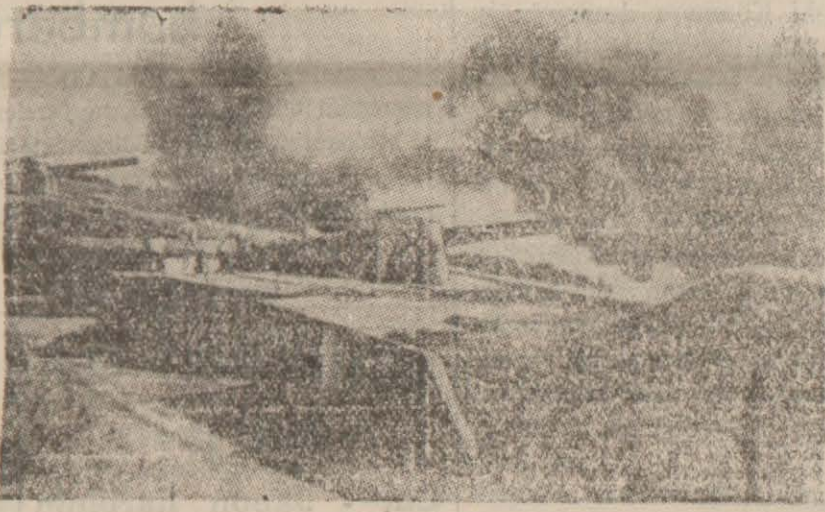
Akan kan o kadar çok ki,
kilometrelerce kar tabakası
kızıl renge boyandı

Bir Fin zabitanın kahramanlığı: sovyet tankına
atladı, içindekileri öldürerek tankı musadere etti

Helsinki
Sovyet deniz filo-
larının taarruzuna
uğradı

Helsinki, 15 (A. A.) — Havas
ajansının hususi surette gönderdi.
İki muhabiri bildiriyor:

Dün akşamki resmi tebliğde zik-
redilen Koivisto sahil bataryaları-
nın faaliyeti hakkında bazı tafsi-
lat topluyabildim. Koivisto Vipuri-
nin doğu, cenubunda bir yarım-
dadır. Leningrada mesafesi takri-
ben 15 kilometredir. Koivisto, de-
niz kuvvetlerini pek tabii olarak
yalnız müdafaa unsurlarına hasret-
miş olan Finlandiyanın hem kara,
hem de deniz müdafaa siste-
mine dahil bulunmaktadır. Fin-
landiya bu sebeble sahil boyunca
adaların en mühim bölgesini hima-
yeye imkân veren deniz batarya-
ları tesis etmiştir.

Helsinki önünde sahil bataryaları

Koivisto bataryaları aynı za-
manda hem sahil himaye hem de
kara kuvvetlerine Kareli berzahrı
nın münteha hattına doğru yapıla-
cak her türlü taarruz karşısında
mühazeret edecek veçhile inşa e-
dilmiştir.

Sovyet kıtalarının ilerlemesi bu
gün bu kıtaları Koivisto batarya-
larının ateşi altına koymuş ve bu
suretle esasen tahmin edildiğinden

çok yavaş cereyan etmekte olan
Sovyet ileri hareketini daha ziya-
de geciktirecek bir unsur daha a-
raya girmiştir. Sovyetler bu ba-
taryaları müteaddid defalar bom-
bardman etmişlerse de hiçbir ne-
tice elde edememişlerdir.

Diğer taraftan Tolvajarki etra-
fında cereyan eden muharebeler
Sovyetlere çok pahalıya mal ol-
(Devamı 2 inci Sayfada)

Hava harbi

Almanlar, taarruz ettikleri 20 İngiliz
tayyaresinden 10 unu düşürmüşler

Berlin, 15 (A. A.) — Büyük umumî karargâh tebliğ ediyor:
Dün bomba atmaksızın Borkum Alman hava üssü üzerinde
uçmuş olan bir İngiliz tayyaresi tayyare dafii toplarımız tarafın-
dan firara icbar edilmiştir.

İngiliz harp tayyaresi Sylt adası üzerine bombalar atmak te-
şebbüsünde bulunmuştur. Atılan bombalardan dördü denize düş-
müştür.

Dün şimalî Frisones adaları üzerinde vukua gelmiş olan hava
muharebesi, büyük mîlyasta bir harp olmuştur. Taarruz yapmış
olan yirmi İngiliz tayyaresinden onu düşmüştür. Bir tayyare, de-
nize inmek mecburiyetinde kalmıştır.

Garp cephesinde iş'ara değer bir şey yoktur.

Paris, 15 (A. A.) — 15 Kanunuevvel sabah tebliği:

İş'ara değer bir şey yoktur.

Musolini

Mareşal Graziani'yi
kabul etti

Roma, 15 (A. A.) — B.
Mos. ni, doğu hudu-
dunda bir teftiş seya-
hından dönen Mareşal
Rodolfe Graziani'yi ka-
bul etmiştir.

SOVYET

Denizaltıları

Bir Alman vapurunu
torpilledi

Stokholm, 15 (A. A.) — İsveç
mahafili bir Sovyet tahtelbahiri-
nin Baltık denizinde Finlandiya
ile İsveç arasında sefer etmekte
olan bir Alman gemisini torpille-
miş olduğunu teyit etmektedir.
Alman gemisi batmıştır. Kap-
tan ile mürettebat telef olmuştur.

Alman kruvazörü bu gece limandan çıkacak mı?

Bazı telgraflar, Uruguvay hükümetinin Graf Fon Spee'ye, tamiratı
bitinceye kadar limanda kalmak müsaadesi verdiğini bildiriyor

Alman cep kruvazörü Graf
Von Spee, Uruguay limanın-
da, aldığı yaraları tamirle-
meğe meşgul. Takviye edilen İngi-
liz kruvazörleri ise, limanın
ağızında, avlalarının üzerine a-
tılmağa müheyya bir halde...
Gelen ajans telgraflarından
bazıları, Alman kruvazörüne,
limanı terketmesi için bu gece

yarısına kadar mühlet verildi.
İki yolunda.. Halbuki bazı tel-
graflar, bunu tamamen nakze-
decek mahiyette.. İşin doğru-
sunu kestirmek mümkün de-
ğil.. İşte telgraflar:

Montevideo, 15 (A. A.) — U-
ruguvay hükümeti Admiral Graf
Von Speenin tamirat için lüzumu
olarak müddet zarfında limanda

kalmasına müsaade etmiştir. Ce-
setlerin yarın karaya çıkarılma-
sına müsaade edilmiş olması ge-
minin 24 saat zarfında limanı
terketmesi icap edeceği hakkın-
daki haberin doğru olmadığını
isbat etmektedir.

Graf Speede bulunan 6 esir
İngiliz zabitanından başka Alman
gemisi tarafından batırılan İn-

giliz vapurları mürettebatından
61 kişi de karaya çıkarılmıştır.

Graf Spee mürettebatından 12
yaralı karaya çıkarılmıştır.

Alman orta elçisi gemide ölen
bahriyelilerin İngiliz mezarlığına
gömülmesi hakkında İngilizler
tarafından yapılan teklifi reddet-
miştir.

(Devamı 2 inci Sayfada)

Finler tarafından düşürülen bir Sovyet tayyaresi

BUGÜN Şehirde neler oldu?

Nişantaşı kız enstitüsünün inşasının başlanıyor

İstanbul okul ihtiyacını karşılamak üzere muhtelif semtlerde yeniden ilk ve orta okul açılmasına karar verilmiştir.

Yeniden biri Kartalda, diğeri de Sarıyerde olmak üzere iki orta okul daha tesis edilecektir. Kartal orta okulu, Kartalda bulunan ve tamir edildikten sonra Maarif Vekâleti emrine verilecek olan ermeni orta okulu binasına yerleştirilecektir.

Sarıyer orta okulunun bina vaziyeti etrafından kaymakamlığa verilen rapor Maarif Vekillliği tarafından tetkik edilmektedir.

Nişantaşında açılacak kız enstitüsünün isimlâk muamelesi bitmiştir. Pek yakında inşasına başlanacaktır.

Vefa erkek lisesi, nümune lise olacak

Yüksek öğretmen okulu talebelerinin meslekî stajlarını daha kolaylıkla yapabilmelerini temin için şehrimizdeki bir lisenin nümune lisesi olarak vücuda getirilmesi Vekâlet tarafından düşünülmektedir. Bu lise yüksek muallim mektebi yanında bulunan "Vefa erkek lisesi", olacaktır. Bu hususta yakında hazırlıklara başlanacaktır.

Tarihî anıtların tamiri

Şehrin bellibaşlı yerlerinde bulunan tarihî anıtlar, evvelce yapılan bir araştırma ile tesbit edilmişti. Hazırlanan rapora göre bu âbidelerin mühim bir kısmının tamir edilmesine ihtiyaç görülmektedir. Anıtların tamiri için bütçeye tahsisat konması istenmektedir. Yeni yıl bütçesine tahsisat ilâve edildikten sonra derhal tamirat işine girilecektir.

Belediye iktisat müdürü

Bu akşamki trenle Ankaraya gitti

Belediye iktisat müdürü Saffet Sezen bu akşamki trenle Ankaraya gitmiştir. İktisat müdürü Ankarada kömür, ekmek ve ihtikâr meseleleri hakkında yüksek makamlara İstanbul belediyesinin bu husustaki tetkikleriyle düşüncelerini bildirecektir.

Tayyare modelcilik müsabakası yapıyor

Hava müsait olduğu takdirde ö. a. t. müzede ayın ilk pazarında Yeşilköyde amatörler arasında tayyare modelcilik müsabakası yapılacaktır.

Bu müsabakada kazananlara ikramiyeler verilecektir.

Türkkuşu enspektörlüğü istiyenlere müsabaka hakkında tafsilât vermeğe başlamıştır.

İstanbul mektepleri bir tayyare alacaklar

Haber aldığımız göre İstanbul mektepleri, aralarında toplayacakları parayla bir tayyare alıp hava kuvvetlerimize hediye etmeğe karar vermişlerdir. Bu güne kadar (5742) lira toplanmıştır.

Gençler ve minimsinilerimizin bu eandın alâkası yurdun her köşesinde memnuniyetle karşılanmıştır.

Öyle gazetelerinde gördüklerimiz

"Dikkatler" sütununda, piyasada nazım vazifesi görmek üzere hava-yici zaruriye almak, satmak ve idhar etmek, böylelikle hayatı ucuzlatmak hak ve vazifesi kanunla belediyelere verilmiş olduğu yazılarak ih. tika yüzünden düzeni bozulan piyasamızda böyle bir nazma bugünlerde şiddetli ihtiyaç olduğu hatırlatılmakta ve: "Ancak genel direktörsüz, asbaşkansız ve idare meclissiz teşekküller istiyoruz. Ta ki, astarı yüzünden pahalya çıkmasın!" denilmektedir.

"Siyaset âleminde" sütununda, Sovyetler için büyük muvaffakiyetler kaydedilemeden devam eden Rus - Fin harbinin safhaları anlatıldıktan sonra, Finlândiyalıların neşrettikleri beyaz kitapta Sovyet teklifleri görüldükten sonra, bir aralık Finlândiya için bir cinnet sayılan mukavemet hareketinin hayati bir zaruret olduğu anlaşıldığı yazılmakta ve Sovyetlerin Finlere rejim ayniyetini bir zaruret olarak kabul ettirmeğe çalışmalarının istiklâl mefhumu ile kabili telif olmadığı tebarüz ettirilmektedir.

Amerika, Sovyetlerin Milletler Cemiyetinden ihracını nasıl karşıladı?

Vaşington, 15 (A. A.) — "Havas":

Sovyetler birliğinin ihracı hakkındaki milletler cemiyeti kararı siyasî mahfillerde dünyayı ikiye ayıran ihtilâfın esas sebeblerini eskârı umumiye nazarında e. hemmiyetli surette aydınlatan bir hâdiseler olarak karşılanmıştır. Almanyanın eskârı umumiye tarafından takbihiinden sonra Sovyetler birliğinin milletler cemiyeti tarafından takbihi bu iki memleketi aynı sınıfa sokmaktadır. Her ikisi de bundan böyle dünya eskârı umumiyesi hükmü altında olduğu için bunların tehdit ve ta.

arruz siyasetlerine nihayet verilmesi lüzumu apaşıkâr hal almaktadır. Sovyetler birliğinin takbihi meselesinde Fransanın sarîh bir vaziyet alması burada büyük bir memnuniyetle karşılanmıştır. Zira bu hal müttefiklerin, manevî vaziyetini takviye etmektedir.

Bazı müşahitler, Sovyetler birliğinin cemiyetten çıkarılmasını, Sovyetlerle müttefikler arasında açık bir muhasama haline münce olsa bile, ancak faydalı olabileceğine ve Cenevrede ittihamına lüzum gördükleri ihtiyatlı hattı harekete rağmen emniyetlerinin

nihayet müttefiklerle az çok açık bir teşriki mesaisi olduğunu bilen bir çok bitarafları birleştirmeye müsait bulunduğuna kanidirler. Finlândiyaya karşı yapılan taarruzdanberi Amerikada görülen Sovyet aleyhtarı hissiyatın şiddetli olmasına rağmen, şurası unutulmamaktadır ki, Alman-Sovyet paktı ile Almanya tarafından temin edilmiş olan himaye ve garanti olmasaydı Sovyetler Baltık denizine yürüyemezlerdi.

Şurası da kaydedilmelidir ki, bir müddettenberi Alman propaganda-sı yalnız Hitleri "ehveni ger", ola-

rak göstermek için değil, aynı zamanda Almanyanın, garb cephesinde barış temin edildiği takdirde Bolşevizme karşı silâha sarılmağa amade bir "medeniyet şampiyonu" olduğunu göstermek için Amerikadaki Sovyet aleyhtarı hissiyatı arttırmağa çalışmaktadır. Bu manevraların mahiyeti ağığa çıkarılmış olmakla beraber, gerek doğrudan doğruya gerekse az çok cemlekâr bitaraflar vasıtasile devam edebileceği zannediliyor. Amerikan nazif mahfilleri bilhassa hükümet yeni barış taarruzlarına karşı mücehhez bulunmaktadır.

Sovyet-Fin harbi

(Başı 1 inci Sayfada)

muştur. Sovyetler bu noktada ilk defa olarak bu kadar şiddetli bir taarruz yapmaktadırlar. Finlândiyalılar bunu esasen evvelden deriş etmiş bulunuyorlardı.

KAN, KAN, KAN!

Stokholm, 15 (A. A.) — İsveçle Finlândiya arasında hudud gahri olan Torino'dan alman bir tel. grafta, Sovyetlerin Finlândiya şimal hududunda Finlândiyalıların istirdada muvaffak oldukları Salla'ya hücum için mühim kuvvetler ileri sürdükleri bildirilmektedir.

Akan kan o kadar çoktur ki, kilometrelerce kar tabakası kırmızı renk almıştır.

Ruslar bu bölgede şiddetli hareketlerle sahile varmağa ve umumi karargâhlarını birleştirmek üzere Salla'yı behemehal zapta çalışıyorlar. Finlândiyalıların bölgeye yeniden takviye kutaatı göndermektedirler. Muharebe iki gün, dür devam ediyor. Bunun son Avrupa harbi başladığındanberi cereyan eden en büyük muharebe olduğu temin ediliyor. Polonyadaki muharebeler dahi bu kadar şiddetli olmamıştır.

BİR FIN ZABITININ

KAHRAMANLIĞI

Vüpur'den gelen bir habere göre, bir Fin piyade mülâzımı bir Rus tankının arkasına atlamağa muvaffak olmuş ve açık kalmış olan bir mazgaldan revolverle ateş etmek suretile tank içinde bulunan Rusları öldürerek, tankı müsadere etmiştir.

SOVYET TEBLİĞİ

Moskova, 15 (A. A.) — 14 kânunuevvel tebliği:

Murmansk cihetinde Sovyet kıtaları ileri hareketlerine devam etmişlerdir.

Uhta istikametinde, Sovyet kıtaları hududdan itibaren 117 kilo. metre ilerlemişlerdir.

Petozaovodsk cihetinde, Sovyet kıtaları Sjuskujarvi, Sulkulampi ve Hippola köylerini işgal etmişlerdir.

Sis ve fena hava sebebiyle yalnız istikşaf uçuşları yapılabilmektedir.

HELSINKİDEKİ İNGİLİZ

KONSOLOSLUĞU

Londra, 15 (A. A.) — Röyter: Haricîye nezareti, Helsinkideki İngiliz konsoloshanesinin bu gece Bjorneborg'a nakledildiğini bildirmektedir.

FIN CUMHURREİSİ YARALILI RI ZİYARET ETTİ

Helsinki, 15 (A. A.) — Reisi: cumhur dün kızılhaç muavin hastanesinde 30 teğrisinasi ve 1 kânunuevveldeki Rus bombardmanları esnasında yaralananları ziyaret etmiştir.

SOVYET DENİZ

FİLOLARININ TAARRUZU

Helsinki, 15 (A. A.) — Resmî tebliğde dün Kareli Boğazında mevzîl muharebeler olduğu ve düşmanın 8 tank kaybettiği bildirilmektedir.

Sovyetler doğu hududunda Koirinoz istikametinde taarruzlarına

devam etmiştir. Buna muvaffak-yetli bir taarruzla mukabele ettik. Düşmanın zıyatı çok mühimdir. Tolvajarvi bölgesi tarafımızdan işgal edilmiştir.

Bir Sovyet filosu dün Jörkö yakınında bataryalarımız üzerine ateş açmıştır. Bataryalarımız mukabele ederek düşman deniz kuvvetlerini defetmiştir.

Havanın muhalefeti dolayısıyla hava kuvvetleri pek az faaliyet göstermişlerdir. Şimalde bir Sovyet tayyaresi düşürülmüştür.

FINLER BİR MINTAKAYI GERİ ALDILAR

Helsinki, 15 (A. A.) — Finlândiya'nın gece tebliği:

Karelide mevzîl bir muharebede 11 Sovyet tankı tahrip edilmiştir. Doğu hududunda Sovyet kıtalarının Kitalö - Titkarenta arasındaki Körönoya demiryolu istasyonuna taarruzları devam etmektedir. Suomussalini'de düşman gaz kullanmıştır.

Tolvajörvi bölgesinde Finlândiya mukabil taarruzları muvaffakryetle neticelenmiş ve üç gün devam eden bir muharebeden sonra iki Sovyet alayının imha edildiği teyyüt eylemiştir. Bu bölge bu suretle tekrar elimize geçmiş bulunmaktadır. Bu sefer Finlândiya kıtaları Sovyetleri takibetmekte dir.

Deniz tebliği:

Sovyet filosu Koivisto'yu bombardıman etmiştir. Finlândiya sahili bataryaları mukabele etmiş ve aynı zamanda şiddetli ateşle kara kuvvetlerine de müzaheret eylemiştir. Sovyet gemileri geri çekilmişlerdir.

Hava tebliği: Havanın muhalefeti sebebiyle hava faaliyeti olmamıştır. Şimali İrlandada bir Sovyet tayyaresi düşürülmüştür.

Alman kruvazörü

(Başı 1 inci Sayfada)

Diğer taraftan Alman elçiligi, Graf Spee tamaratının gemide bulunan amiral Nivehur tarafından idare edileceğini bildirmektedir.

KRUVAZÖR BU GECE LİMAN-DAN AYRILACAK MI?

Newyork, 15 (A. A.) — Reuter: Graf Spee'nin mürettebatı ve Uruguay işçileri, vapurun müddet bitmeden denize açılabilmesi için tamiratla meşguldürler. Vapur, bu gece saat 11 i çeyrek geçte Montevideo'dan ayrılmadığı takdirde harbin sonuna kadar orada mevkuf kalacaktır.

KRUVAZÖRDEKİ İNGİLİZ ESİRLERİ

Londra, 15 (A. A.) — Röyter: Uruguay hükümeti, Graf Spee'de bulunan bütün esirleri serbest bırakacağını Londra hükümetine vaatmiştir. Bunlar, Alman ceh kruvazörü tarafından batırılan vapurlardaki mürettebat veya yolcularıdır ve adedleri malûm değildir.

EN SON DAKİKA

Çemberlayn Parise gidiyor

Londra, (Radyo, saat 18) — Başvekil Mr. Çemberlayn'ın yakında Fransaya gideceği haber verilmektedir. Başvekil, Parise, bir İngiliz heyetinin başında gidecektir.

Ark Royal Kap'da

Londra, (Radyo, saat 18) — Captovn (Kap) tan bildirildiğine göre bugün "Adolph Lehard" isimli bir Alman tüccar gemisi İngiliz harb gemileri tarafından müsadere edilmiş ve tayfası tahliye olunmuştur.

Diğer taraftan "Ark Royal" tayyare gemisi Kap limanında bulunmaktadır. Geminin limanda demirliken alınmış fotoğrafları nesrolunmuştur ve bunlar "Ark Royal" in batırıldığı hakkında Almanlar tarafından verilen haberi en büyük bir kat'iyetle tekbiz etmekte dir.

İngiliz tayyarelerinin bugünkü bombardımanı

Londra, (Radyo, saat 18) — Hava nezaretinin biraz evvel neşrettiği tebliğde İngiliz tayyarelerinin bu sabah da Alman üslerini bombardıman ettiği bildirilmektedir.

Diğer taraftan, Kopenhagdan bildirildiğine göre, bugün Danimarka sahillerinden, uzaklarda infilâklar olduğu görülmüştür.

İngiliz bombardıman tayyarelerinin görünmesi üzerine Stuttgart, ta hava tehlike işareti verilmiştir.

Unutulan bir harp!

Çin - Japon harbinin son çarpışmalarında 2 bin Japon öldü

Çungking, 15 (A. A.) — Cekiai ajansı bildiriyor:

Askerî mahafillerde, Nannig şimalindeki enerjik Çin mukavemetinin Japonları şimdiye kadar işgal etmekte oldukları ileri mevzileri terke mecbur ettiği kaydedilmektedir. Nannig'in 40 kilometre şimalinde kâin Potang şehri Çinliler tarafından istirdat edilmiştir.

Diğer cephelerde düşmanın şimal istikametindeki ileri hareketi tamamen durdurulmuştur. Mağlûp olan Japonlar Kanton ve Samshuideki ilk mevzilerine çekilmek mecburiyetinde kalmışlardır.

Japonların Şansi cenubundaki Çungtaoya yaptıkları taarruz da akim kalmıştır.

Geçen pazardan beri Şansi vilâyetinde cereyan eden muharebelerde Japonlardan iki bin kişi ölmüştür.

Belgrattaki hâdiseler

60 kişi tevkif ve mahkûm edildi

Belgrad, 15 (A. A.) — D. N. B. Ajansı bildiriyor:

Bu sabahki gazeteler, dün akşam burada yapılan tezahürata dair olarak resmî tebliğ neşrediyorlar. Bu tebliğde ezcümle deniliyor ki:

Komünist, talebe ve işçilerden mürekkep gruplar, muhtelif

Erzurumda kumbara - saat

Erzurum, 2 (Hususi) — Türkîye İş Bankası şehrimizin müstesna bir mevkî olan hükümet cad-desinde belediye dairesinin önündeki meydana bir kumbara - saat koydurmuştur. Bu kıymetli millî müessesemiz bu hareketi ile hem şehri tezyin etmiş, hem de millî tasarruf hareketini memlekette canlandıran ve yerleştiren hamlelerine bir yenisini daha ilâve eylemiştir.

meydanlarda tezahürata başlamışlarsada zabıta tarafından dağıtılmışlardır. Tezahüratçılar, memurları taşa tutmuşlardır, revolverler patlamış, iki kişi ağır surette yaralanmıştır. Hafif yaralıları da vardır. 60 kişi tevkif edilmiş ve derhal, her biri 30 gün hapse mahkûm olmuşlardır.

(Bir Alman denizcisinin 1914'de Emden kruvazöründe geçen günleri)

Bunları kruvazör kumandanı düşünmüyor değil, onun için torpidonun torpil kullanabileceği bir sahaya varmadan mahvolması en büyük emeldir. Biri diğerine nispetle on misli büyük olan iki harp oyuncuğu birbirlerine doğru saldırırken Alman hesap memurları mesafeyi ölçüyorlardı: — 4300... 4500... 5000.

Müllerin kumandası işitildi: — Ateşe başla!

Toplar bir kere sarsıldı. Atılan mermiler zafer azmle dolu dizgin torpidonun arkasındaki suyu fışkırttılar. Torpido bu ateş karşısında süratini son dereceye getirdi. Maksadı yaralanmadan torpil atabileceği sahaya yanaşmaktı.

Emden de yol kesmemişti. İkinci bir alev parlamıştı. Gök uğuldadı. Bir sefer mermiler iki düşman arasında denizin dalgalardan geçici bir perde vücutte getirdiler.

İki taraf da aynı sür'at... Aynı delice koşuş, sonra üçüncü bir yayılım ateş...

Bu seferki mermilerden küçük torpidonun kazancı, makinesi, balcaları, teknesi delik deşik ve mürettebatından bir kısmı da parça parça olmuştu.

Artık Emden mesafeyi bulmuştu. Gülleleri ölüm saçarak yağıyordu. Muskede hurdaşaş olmayan hiç bir şey kalmamıştı. Küçük gemi bir can çekişme hareketi gösterdi. Son bir sar'a ile biraz daha sürüklendi. Sendeleye sendeleye yaklaşmaya çalıştı. Düşman henüz çok uzaktı. Torpilleri de iş göremezdi. Fakat müdafaasız ölmek azmi ile 4-7 lik topları ile taş sektiren göçukların sahiliden fırlattığı çakıllar gibi seke seke suyun içine dalgıyordu.

Sonra birdenbire kazan patladı. Ateşten ve kandan kararmış bir maden külçesi halindeki tekne baş taraftan suya daldı. Çarpışma on beş dakika sürmüştü... Emdenin topları şimdi susmuştu...

İndirilen iki sandal denizde yüzüme çalışan Fransız gemici. lerini topluyordu. Bunların bir kısmının kolu, bir kısmının bacağı kopmuştu. Vücutlarında müthiş yaralar vardı. Dirsekler, rinden kan damlayan Emdenin operatörü, birer birer yaraları muayene ederek sarmıya uğraşıyordu.

Kumanda köprüsünde Müller parmaklığa dayanmış mağmum bir bakışla etrafı seyrediyordu. Koca kahramanın kalbinin istisrapla sıkıştığı anlaşıyordu... İlk defa olarak insan canlarına kıyılmış, kollar, bacaklar koparılmış, barsaklar deşilmiş, burnlar, kulaklar lime lime olmuştu.

Denizde acı acı sesler çıkaran betbahtlar insanlıktan çıkmış, felâketin canlı birer timsali halini almışlardı.

Onlar son bir gayretle cabalanır, çırpınırken etraflarında, dalgaların beyaz köpükleri kıtırıyordu.

Zabitler Müllerin etrafında sakit ve emre muntazir duruyorlardı. Sabahleyin şafak sökmeden diri diri yanan Rusların feryat ve figanı kulaklarda çınlamıştı. Şimdi denizi ışıklara boğan güneşin parlak zıyısı altında sandallardan yürekler acısı haykırımlar taşıyordu.

Vücudunun bir parçası kopmuş bir adamın inlemesi; ölüme götüren dakikalarda en acı ıztıraplarla kıvrılan asabın son ısıyanı. Cigarleri paralayarak, hançereleri yırtarak havayı çınlatan acı feryatlar... Dünya bu acı feryatları ezeldenberi dinlemeye alışmış mıdır?

"Kan, da Anibalin amansız hücumları karşısında can veren 80.000 Romalıdan, Vagramda Bonapartın bir taş kazanması gerfine koca vadiyi dolduran yüzbinlerce cins cins adamın sırf bağlı bulunduğu cemiyete borcunu ödemek kaydıyla böyle inlemeler arasında ölenlerin miktarı sayılabilir mi?

Emden zabitan ve mürettebatı harbin bu feci şeklini ilk defa bugün görüyorlardı. Şimdiye kadar geçen safhalar buna nispetle birer eğlence addedilebilir. On haftadanberi gemiler batırılmışlar, düşmanların maddi servetlerine mühim zararlar vermişlerdi. Fakat bir kimsenin burnunu kanatmamışlardı.

Bugün ise Pinang suları üstünde öldürdükleri yüzlerce Rusun cesedi köpek balıklarının hırslı dişlerine intizaren yüzüyor. Şurada da Muskenin bir avuç adamı can vermeden evvel son enin sayhaların göklere yükseltiyorlar.

Bu esnada çanalıktaki nöbetçi:

— "Boğazda bir gemi göründü... diye bağırdı.

Bütün gözler ufka teveccüh etti. O vakit yeni bir torpidonun belirdiği görüldü. Müller geminin gözüktüğü tarafa başını çevirmedi bile. Herkes onun tahliyesi işiyle uğraşan sandalları geri çağıracağını zammetmişti. Yeni görünen geminin üzerine yürümek icap etmiyor muydu? Fakat kumandan birdenbire bir emir verdi ve seslendi:

— Gayda!...
— Buyurunuz kumandan!...
— Bu zavallıları kabul için hastahane her şey hazır mı?
(Devamı var)

KADAR GELEN Haberler

Alman kruvazörünün kumandanı da yaralandı

Graf Von Spee'ye son mühlet!

Alman harp gemisi, pazar günü Uruguay limanından çıkarak takviye edilmiş İngiliz kruvazörlerle harbe tutuşmak mecburiyetinde

Londra, 15 (A.A.) — Amiral ilk daresi, dün bir tebliğ neşretmiştir. Bu tebliğde ezcümle şöyle denilmektedir:

Dün Montevideo yakınında vukua gelmiş olan büyük deniz harbinde ölenlerin ve yaralananların miktarı hakkında şimdiye kadar hiç bir haber alınmamıştır.

Exeterin uğramış olduğu hasarata rağmen diğer iki kruvazör, Alman cep kruvazörünü La Plata nehrinde takip etmişlerdir. Şimdi de halicin mansabında onu beklemektedirler.

Diğer taraftan millî müdafaayı tanzim nazırı Lord Chatfield, dün akşam Lordlar Kamarasında beyanatta bulunarak İngiltere hükümetinin Admiral Graf Von Speenin, Uruguay karasularında kalması meselesi hakkında Uruguay hükümeti ile temas halinde bulunduğunu söylemiştir. Beynelmül kanunlara nazaran Alman gemisi Montevideo limanında ancak denize açılması için lazım en acil tamiratı yapacağı zarurî müddet zarfında kalabilir.

Londra, 14 — Montevideodan bildirildiğine göre Alman cep kruvazörüne limanda kalmak için pazar gününe kadar müsaade edilmiştir. Diğer taraftan Amerika hariciye nazırı verdiği bir beyanatta Alman kumandanı tamirat için müracaat ettiği takdirde müddetin uzatılacağını söylemiştir.

Alman kumandanı kolundan yaralı Montevideo, 15 (A.A.) — Admiral Graf Von Speenin kumandanı kolundan yaralanmıştır.

Fon Spee yaralanmadı mı? Berlin, 15 (A.A.) — Gazeteler Graf Von Spee'nin üç İngiliz kruvazörüne karşı girmiş olduğu muharebeyi nakletmektedirler.

Gazeteler, Alman donanmasının adeden faik bir düşmana karşı yeni ve parlak bir muvaffakiyet daha elde etmiş olduğunu, hem de bu muvaffakiyeti münhasıran İngiliz donanmasının faikiyeti altında olduğu söylenilen sulara elde etmiş bulunduğunu ilâve etmektedirler.

Alman istihbarat bürosuna bildirildiğine göre, Graf Von Spee'deki muharebenin hiç bir eseri görülmemektedir. Ve İngilizlerin iddiaları hilâfına olarak yaralanmış değildir. Maktul düşen Alman bahriyelilerinin cenaze merasimi, mutanant bir surette yapılacaktır.

Buenos Aires, 15 (A.A.) — Graf Von Spee adındaki Alman cep kruvazörünün Montevideo limanında kalması yüzünden Uruguay hükümetinin müşkül bir vaziyete düşeceği ve mezkûr hükümetin ihtilâflara sebebiyet vermemek için vaziyeti tetkik etmekte bulunduğu rivayet edilmektedir.

İngiliz kruvazörleri takviye edildi

Nevyork, 14 — Montevideo radyosunun bildirdiğine göre, Graf Von Spee zırhlısını bekli-

yen İngiliz kruvazörleri, yeni harp gemileriyle takviye olunmuştur.

Diğer taraftan haber alındığına göre Tacoma adındaki Alman petrol gemisi şafakla beraber Montevideodan hareket etmiştir.

Bu geminin Graf Von Speeye dışarda mayı mahruk vereceği zannediliyor.

Finler Sovyetlere terketmek için Nikel madenlerini havaya uçurdular

Oslo, 15 (A.A.) — Dün akşam Finlandiya hududunda müthiş bir infilâk işidilmiştir. Finlandiyalıların Petsamo mmtakasındaki Nikel madenlerini berhava etmiş oldukları tahmin edilmektedir.

Helsinki, 15 (A.A.) — Petsamo mmtakasındaki muharebeler yeniden şiddetlenmiştir. Finlandiyalıları, Sovyet kıtaatını ağır zayıata uğratmaktadır.

Helsinki, 15 — Son resmî Fin tebliğine göre Karelide cereyan eden muharebelerde iki Rus alayı imha edilmiştir.

Bir Rus tayyaresi daha düşürülmüştür.

Finlerin yeni bir muvaffakiyetli döğüşü

Helsinki, 15 — Sovyetlerin, mukavemeti denizden kırmağa teşebbüs ettikleri şimal cephesi kapısı olan Sllanm, Finlandiya lılar tarafından geri alındığı haber verilmekte, fakat bu haber teyid olunmamaktadır. Eğer bu haber teyyüd ederse Finlandiyalıları büyük bir taarruz muvaffakiyeti kazanmış olacaklardır.

Finlandiya kuvaiikülliyesi Salladan çekilmek mecburiyetinde kaldığı zaman geride kalan kayaklı keşif kolları sayanı takdir bir sebatla harbe devam ediyorlardı.

Sovyetlerin ilk hedefi Finlandiya umumî karargâhından geçen Kemijaeria demiryoludur.

Helsinki, 15 — Finlandiya resmî tebliğine göre Ruslar şiddetli bir çok taarruzlarda bulunmuş larsa da bu taarruzların hepsi ağır zayıatla tardonulmuştur.

Salı günü Ekeneas adası üzerine yapılan hava hücumunda Rus tayyareleri bir çok mültecinin bulunduğu bir binaya bombalar atmışlarsa da isabet olmamıştır.

Bir ormanda bulunan Sovyet tayyaresi

Helsinki 15 — Finlandiya cenubunda Esbo civarında bir ormanda dün akşam bir Sovyet bombardıman tayyaresi bulunmuştur. Bu tayyarenin Helsinkiye karşı yapılan ilk hücumda düştüğü ve o zaman görülmediği zannediliyor.

Cumhurreisinin Erzurumlulara hitabı

İnönü, tekrar dönmek vadile, Erzincana hareket etti

Erzurum, 15 (A.A.) — Dün gece saat 21'de Reisicumhur İsmet İnönü şereflerine umumî müfettişlik konağında bir kabul resmi ve suvare verilmiştir.

Pek neşeli geçen bu süvarede bütün Erzurum'un en ileri gelen vatandaşları aileleriyle birlikte bulunmuşlardır.

Reisicumhur Erzurumdan hareket için ayrılmazdan evvel seyahatleri hakkındaki ihtisaslarını atideki şekilde cemiyete ifade buyurmuşlardır:

"— Erzurumu ziyaretimden bu radaki tetkiklerimden memnun oldum. Kânunuevvel ortasında bu raya gelmek benim için hasret çektiğim bir zevk idi. Sonbaharın sonunda her tarafla yolu kesilen Erzurum'a çetin kış günleri muntazam surette gelip gitmek ancak cumhuriyetin muvaffakiyeti olmuştur. Bu neticeye varmak için katlandığımız uzun sabırların eziyeti Erzurumluların canlı ve neşeli hayatı içinde bir günde unutulmuştur. Dört sene evvel gördüğüm nispetle Erzurumu çok kalkınmış ve ilerlemiş buldum. Şarkta mamur şehirler benim idealimdir. Erzurum iyi bir mamure olmak için birçok eksikğini atmıştır Erzurum'un temiz ve medenî vasıtaları mevcut bir şehir ve iyi bir kültür ve sanat merkezi olması için daha yapılacak bazı işler vardır. Onları da az zamanda yapmak mümkün olacaktır. Erzurum'da yüksek cemiyet vatanperver zihniyet her çehrede aşikâr bir surette görünür. Vatandaşlarımı bu bakımdan da çok takdir ettim. Erzurumdan memnuniyetle ayrılıyorum. Yakında yine geleceğim. Yapılmakta olan işlerin gidişini takip ederek yeniden zevk duyacağım ve aranızda tatlı dakikalar geçireceğim."

Reisicumhuru hamil olan hususî tren saat 24'de Erzincana müteveccihen hareket etmiştir.

Bulgar başvekilinin mühim beyanatı

Roma, 14 — Stefani ajansı bildiriyor:

Giornale d'Italia gazetesi, Sofya muhabirinin Bulgar Başvekilli Köseivanof tarafından beyanatını neşretmektedir.

Bu beyanatta Bulgar Başvekilli demiştir ki:

"İtalyanın gayrimuharipliğini teyit etmiş olması bütün Bulgar milletince memnuniyetle karşılanmıştır. Bu, Bulgaristanı bugüne kadar takip ettiği bitaraflık yolunda devama teşvik etmektedir. Çünkü, harici hiçbir kuvvetin Bulgaristanı şu veya bu cepheye iltihaka sevk etmeyeceğinin en kuvvetli garantisidir. Maamafih Bulgaristanın vaziyeti bir bekleme vaziyetidir. Bulgaristan müteyakkız bulunuyor. Bugünkü hattı hareketi, kendi millî programından vazgeçtiğini tazammun etmez ve memleketin hayatı menfaatlerinin müdafaasına dokunmaz.

Bulgaristanın emelleri, ihtilâfın dışında da kalsa tamamiyle tahakkuk ettirilebilir. Bulgaristan komşu memleketin müşkülâtından istifade edebilir. Bulgaristan meselelerinin bir harp sahasından ziyade sulh masası etrafında daha iyi halli mümkündür. Hususile ki İtalya gibi büyük bir devlet her halde sulh âfında bu sahada kat'i bir söz söyleyecektir. Bu sözü yalnız kendi menfaatleri için değil, ona muharebeye girmek azminde müzaheret eden ve daima sempatisine mazhar olmuş olan memleketler hakkında da söyleyecektir.

Doktor — Yapraklar döktüler. Yağmurlar başlıyor. Nezle ve grip te başlıyor. Şu sonbahar ne güzel mevsimdir!

Hitler niçin Majinoya hücum etmedi: V

Hitler, öfkeyle sofradan fırladı

"İstediğim dakikada Amerikayı kendi arzuma uygun bir şekle sokacağım!..."

Hitler gitgide kızırıyordu:

— Şunu iyi bilin ki Versay aleyhinde ve dünyayı yeni bir şekle sokmak gayesinde yaptığımız mücadelelerin ikisi de birbirinin eşi ve ayıdır. Bunun için ortada bir yerde durmamıza imkân yoktur. Kendi politik ve sosyal sistemimizi cihanşümul bir hakikat haline sokmağa muvaffak olacağız, onu bütün milletlere kabul ettireceğiz. Yahut da bir sulh muahedesi aleyhinde açtığımız mücadele de muvaffakiyetsizliğe uğriyacağız.

Göbbels söze karışarak:

— Şimali Amerikada ihtilâl çıkarmak isten bile değildir, dedi. Dünyanın hiçbir tarafında bu kadar çok fırka ve bu kadar çok ırk bulunamaz.

Biraz evvel bir sual sormuş olan ve kim olduğunu tanımadığını davetli tuhaf bir sessizlik muhafaza etmekteydi. Hitler bunun farkına vardı. Ve ona hiddetli bir bakışla baktı.

Göbbels konuşmakta devam ediyordu:

— Bu şimali Amerika Etnik bir kaustur. Çürümek ve tefessüh etmek üzeredir.

Şimdiden sonra Amerika bizim için tehlikeli olamaz.

Hitler:

— Onun, umumî harpte de bir tehlike olmuş bulunduğunu kabul etmek hatadır, diye mukabele etti. Amerika asker değildir.

Hitlerin davetlisi söze karışmağa bir kere daha cesaret etti:

— Ben Amerikanın ihmal edilmiyecek kadar kuvvetli bir hasım olduğunda kemali hürmetle ısrarda taannüd ederim, dedi. Onları o kadar hakir görmek doğru değildir.

— Onları kim hakir görüyor?

Hitler bu sözleri söylerken sofradan kalkmıştı.

— Sizi temin ederim baylar, istediğim dakikada Amerikanızı kendi arzuma uygun bir şekle sokacağım ve Almanyamın artık Avrupaya sığmayıp uzak denizlere doğru atılması icap ettiği zaman en büyük desteği Amerika olacaktır.

— İstediğim dakikada bu milletti uyandırmak için elimizde bütün vasıtalarımız var. Buna muvaffak olamazsak bile her halde Amerikayı Almanyaya aleyhine kıskırtacak bir ikinci Vilson doğmayacaktır.

Hitlerin karşısına kim çıksa, kimse onun soğuk bir ışıkla yanan gözlerinin içinde onun hakiki hüviyetini anlamağa çabalarken bu gözlerin birdenbire sabit birer bakışla bir noktaya dikildiğini görse benim onun karşısında iken hissettiğim korkuyu, anormal bir insan karşısında bulunmak korkusunu hisseder.

O dakikalarca yorgun, ezgin ve sessiz bir halle görülür. Göz kapaklarını kaldırmadan durur ve dişlerini temizlemekle meşgul olur.

Böyle yaptığı zaman etrafını dinler. Yoksa dalgın mıdır? Bunu tahmin etmek mümkün değildir. Benim bildiğime göre hiç bir ferd onunla karşı karşıya bir muhavere yapmamıştır. Ya Hitler, bir şey söylemeden dinler, yahut dinlemeden konuşur. Ekseriya konuşurken muhatabına hiçbir zaman söz bırakmaz. İnsanın lafını bir cümleden sonra keser, bir mevzudan diğerine sıyrar ve hiç bir zaman düşüncesini bir noktada uzun müddet tutmaz.

Hitlerin kalbinin mânasiyle hareketine yavaş yavaş bakıldığında...

Hitlerde Sezardan hiçbir şey yoktur. Hitler bambaşka bir şeydir. Onu bir efsane tipi yapmak onun hakkında mübalâğaya sapmaktır. Onu bir ebedi şahsiyet haline sokmaktan çekinilm.

Şüphesiz ki onun hatırası daha uzun bir zaman milletin muhayyilesini işgal edecektir. Bu adam daha uzun zaman yalnız kendi milletinin değil, bütün insanların hayallerinde yaşayacaktır. Kendisi bile en büyük tesirinin ölümünden sonra olacağına kanidir. Bunun için bu adamı bütün bayağılığıyla hakiki çehresiyle herkese tanıtmak, onun etrafını saran efsaneyi yıkmak lazımdır.

İşte ben onu olduğu gibi bütün hakikatiyle tanıtmak istiyorum.

Hitler hiç kanaatkâr olmıyan bir insandır. Herşeyi ister. Şımarıktır. Muntazam şekilde hiç bir zaman çalışmamıştır. Onun fikirleri asabi hamleleri vardır. O bunları gayet çabuk ve hiç beklemeden tatbik etmek ister. Düşüncelerinden çabucak kurtulmak ister. Çünkü o devamlı bir surette bir kuvvet sarfetmesini bilmez. Kendisi için kullandığı tabiri biz de kullanabiliriz. Onun için her şey ihtilâl ve çırpınıştır. Çocuklara ve hayvanlara karşı olan sevgisi de dahil olmak üzere onda tabii hiçbir şey yoktur. Bu dahi bir gösteriştir. O bu yeni hayatında eski Bohem ve derbeder hayatının bütün âdetlerini muhafaza etmiştir. Geç kalker, bütün bir günü hiç bir şey yapmadan uyuklamakla geçirebilir. Devamlı bir kıraat onun sinirine dokunur. Bir kitap açar, bir kaç sayfa okuduktan sonra bir kenara atar.

(Devamı var)

Beyoğlu

İPEK : Lorel - Hardi Hovardalıktaki (Türkçe) ve Sarlı Şan canları arasında
MELEK : Beyoğlu sevdaları
SARAY : Düşman çocukları
SÜMER : Ak Reşmiceğidi
TAKSİM : Bildirmemistir.
LALE : Calman Taç
SAKARYA : Rusyanın eski
AKAZAR : Küçük Gangsterler
YILDIZ : Bildirmemistir.
SİK : Uykusuz geceler ve Newyork hayatları
ASRI : Bildirmemistir.
ŞAKK : Süveyş Fedailer (Türkçe) ve Sen Yumurek
TAN : Rosali ve Kadınlar hapshanesi

İstanbul

FERAİ : Polo Sampiyonu (Türkçe) ve Gangsterler celiadı
CEMBERLİ : Beyoğlu (Türkçe - arapça) ve Japanyor serenadı
TAN : Harp muhabir ve gımal oteli
MILLİ : Beyoğlu (Türkçe - arapça) ve Ezerangiz Goto
TURAN : (Türkçe) abbas Gavcılar haydutları arasında (Türkçe) ve Kontes Vahşetka
HILAL : Polo Sampiyonu (Türkçe) ve Gangsterler celiadı
AZAK : Harp Muhabiri ve Sahrâ bekçileri
ALEMDAR : Harp Muhabiri ve Sahrâ bekçileri

Beşiktaş

SUAT F. : Ali Baba Hindistan (Türkçe) ve Sahrâ Kın Levâ (Türkçe)
ŞEN : Dağlar Kralı, Şeref yumruğu Bursa senfonisi
GÜREL : "Müslâ Geceleri ve Dağlar Kralı"

Kadıköy

HALE : Son Şans
SÜREYYA : Bildirmemistir.

Üsküdar

HALE : Rüt Kaderler

Bakırköy

MUTİVADİ : Tâmmen maskad altında ve Korkune gece
BAKIR : Asst. Robenson (30 kışım birden)

SEHİR TİYATROSU
Comedi kremleri: Rusin
14 te Coenk Tiyatrosu
Gece 20.30 da: Kiziler.

Devam kısmı: 20.30 da: YELPAZE

Fransızda İngiliz cephesinde İskogyalı askerler sipir kazıyorlar

Bir İngiliz silâh fabrikasında mermi hazırlanıyor

İngiliz hava nazırı Sirkingsly Wood masasının başında bir meselemlerle meşgul

Garb cephesinde Moselle ci arında bir Fransız askeri nöbet bekliyor

Son Dakika'nın his. esk. macera romanı:

Bu Ev Tekin DEĞİLDİR

Nakleden: Muzaffer Eşe

Güzin, başı bin bir düşüncenin mensesi içersinde tekrar çiftliğe doğru yürümeye başladı. "Her şeyi babama söylemek lazım, muhakkak lazım. Onu yaralı olarak mukadderata terketmem. Sonra belki babam beni anlar ve bana yardım eder." Fakat zavallı kız vadedini de hatırlıyor: "Her ne olursa olsun kimseye benden bahsetmeyeceğime yemin ediniz." Her ne olursa olsun, acaba Numan bu kelimeyi söylerken böyle bir kazaya uğriyacağını da düşünmüş müydü? Nekadar cüretle ve rilmis bir karar. İstikbaldeki müsterik hayatlarının bir dedikoduyla gölgelenmemesi için hayatını fedaya razı olmak... Büyük bir cesaret doğrusu. "Benim için ilk yapılacak iş Numanın ne olduğundan haber almaktır. "Sonra her şeyi babama itiraf etmek! "Fakat bahçede ve koridorda görülecek her yabancıdan üzerine ateş etmek emrini veren babam değil midir? Hüseyin ağa da silâhındaki kurşunun domuz avında kullanılan kurşun olduğunu söylemişti." Hayır, babasının bunu istemiş olması imkânsızdır. Genç kız çiftliğe girdi: — Zeynep teyze, annemle babam Bursadan döndüler mi?

— Hayır, küçük hanım. Bomboş geçecek saatların, siz bir kâbus içerisinde akıp gidecek uzun ve faydasız dakikaların korkunç hayali Güzinin önünde çırpındı. — Küçük hanıma bir çok mektuplar var. — Veriniz, teşekkür ederim. Güzin babası dönünceye kadar vakti nasıl öldürebileceğini bilmiyerek odasına girdi; birbiri bir kasından mektupları açtı ve bir şey anlamadan okudu. "Sevgili Güzin, "Çok mesudum, sonsuz bir ve bu kadar ehemmiyetsiz bir hadiseyi haber vermek için Semahat bu uzun sayfalara bulaştı. Güzin şimdi buna şükran ediyor, bu dakikada genç kızın Semahat içindeki en samimi his Semahat Cemilin mesut olmaları arasında ufak bir his sızıntısı bile yok. Güzin Cemile tamamilen bu haberi kendisinde bir uyanırmazı ihtimalinden den Semahate de kızgın Zaten boğulduğu iztirap içerisinde elemi. kızgın Semahat evleniyormuş, var mı bundan Güzine ne? (Devamı var)